

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7Cdo/153/2020
Identifikačné číslo spisu:	1507219739
Dátum vydania rozhodnutia:	31.01.2022
Meno a priezvisko:	JUDr. Peter Brňák
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:1507219739.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne VENUS PROJECT Slovakia, s.r.o., so sídlom v Limbachu, Limbová 451/3, zastúpenej JUDr. Emíliou Korčekovou, advokátkou so sídlom v Pezinku, Malacká 2/B, proti žalovanému JUDr. B. I., bytom v U., I. XXX/XX, o náhradu škody vo výške 160 350,62 € a iné, vedenom na Okresnom súde Bratislava V pod sp. zn. 16C/89/2007, o dovolaní žalobkyne proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 28. apríla 2017 sp. zn. 7Co/320/2016 takto

rozhodol:

Uznesenie Krajského súdu v Bratislave z 28. apríla 2017 sp. zn. 7Co/320/2016 z r u š u j e a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava V (ďalej aj „prvostupňový súd“ alebo „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 24. apríla 2014 č. k. 16C/89/2007-373 zamietol žalobu, ktorou sa žalobkyňa domáhala, aby súd zaviazal žalovaného zaplatiť jej 160 350,62 € s príslušenstvom titulom náhrady škody spolu so zaplatením primeraného zadosťučinenia v sume 33 193,92 € spolu s úrokom z omeškania vo výške 14 % ročne od 7. decembra 2004 do zaplatenia a aby uložil žalovanému povinnosť na vlastné náklady zabezpečiť opublikovanie rozsudku Okresného súdu Bratislava V vo veci 16C/89/2007 s ospravedlnením v Bulletine Slovenskej advokátskej komory. Rozhodnutie právne odôvodnil § 420 ods. 1 Občianskeho zákonníka, § 120 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) a vecne tým, že vykonaným dokazovaním dospel k záveru o neodôvodnenosti podanej žaloby. V odôvodnení konštatoval, že žalobkyňa v konaní vedenom na Okresnom súde Bratislava III pod sp. zn. 18C/25/2006 nevznikla škoda porušením právnej povinnosti žalovaného, ktorý žalobkyňu v predmetnom konaní zastupoval. K časti žaloby, v ktorej žalobkyňa žiadala zaviazat' žalovaného, aby na vlastné náklady zabezpečil opublikovanie rozsudku Okresného súdu Bratislava V vo veci vedenej pod sp. zn. 16C/89/2007 s ospravedlnením v Bulletine Slovenskej advokátskej komory, uviedol, že ani v tomto prípade žalobkyňa nepreukázala, že by bol daný dôvod na to, aby súd žalovaného na splnenie takejto povinnosti zaviazal.

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalobkyne uznesením z 28. apríla 2017 sp. zn. 7Co/320/2016 odvolanie žalobkyne odmietol a žalovanému proti žalobkyňi nepriznal nárok

na náhradu trov odvolacieho konania.

2.1. Dospel k záveru, že odvolanie žalobkyne je potrebné odmietnuť ako oneskorene podané [§ 386 písm. a/ Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“)]. Vzhľadom na to, že napadnutý rozsudok sa súdu prvej inštancie nepodarilo doručiť na adresu T. 3, T. (ktorú žalobkyňa podaním z 5. novembra 2013 uviedla ako adresu na doručenie zápisnice z pojednávania nariadeného na deň 20. novembra 2013 a rozsudku vyhláseného v priebehu tohto pojednávania), ani na adresu uvedenú v čase doručovania rozsudku v Obchodnom registri Slovenskej republiky ako sídlo žalobkyne (Košická 37, Bratislava) a iná adresa žalobkyne nebola súdu prvej inštancie známa, je treba ho podľa ust. § 48 ods. 2 OSP považovať za riadne doručený dňom 8. augusta 2014. Z uvedeného vyplýva, že ak žalobkyňa podala odvolanie dňa 23. mája 2016, podala ho po uplynutí zákonnej odvolacej lehoty, t. j. oneskorene.

2.2. K námietke žalobkyne, že súd prvej inštancie nezabezpečil osobnú prítomnosť Mgr. Ing. W. O. ako jediného konateľa žalobkyne na pojednávaní dňa 24. apríla 2014, hoci z informačného systému bolo súdu zrejmé, že jediný konateľ sa nachádza vo väzbe v ÚVV a ÚVTOS Bratislava, odvolací súd poznamenal, že predvolanie na označené pojednávanie bolo žalobkyni riadne doručené dňa 8. apríla 2014 [správne malo byť uvedené 17. februára 2014 (č. l. 350 spisu), pozn.]; súd prvej inštancie nebol povinný následne zisťovať, či sa štatutárny zástupca žalobkyne nenachádza vo väzbe.

3. Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podala žalobkyňa (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie, ktoré vyvodzovala z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP. V podstatnom - cez prizmu ňou uvádzaného skutkového stavu a ňou prezentovaných dôkazov - zopakovala svoju argumentáciu z konania pred nižšími súdmi, polemizovala s právnymi závermi odvolacieho (i prvostupňového) súdu, spochybňovala správnosť jeho rozhodnutia a kritizovala prístup odvolacieho súdu k právnemu posúdeniu veci. Žiadala, aby dovolací súd napadnuté odvolacie rozhodnutie zrušil a aby prikázal prvostupňovému súdu doručiť rozsudok súdu prvej inštancie k rukám konateľa žalobkyne a po márnom uplynutí lehoty na podanie odvolania spis opätovne predložiť odvolaciemu súdu na konanie a rozhodnutie o odvolaní dovolateľky.

3.1. Dovolanie podľa § 420 písm. f/ CSP odôvodnila tým, že (i) dovolaním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu je prekvapivé, nezákonné, protiústavné, nepresvedčivé, arbitrárne, nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov a nie je racionálne a konzistentne odôvodnené v súlade s požiadavkami EŠLP na kvalitu odôvodnenia súdneho rozhodnutia, ani v súlade s § 157 ods. 2 OSP, (ii) súdmi nižších inštancií bola dovolateľke odňatá možnosť riadne konať pred súdom (§ 237 ods. 1 písm. f/ OSP), (iii) odvolací súd porušil právo dovolateľky na prístup k súdu, teda porušil čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“) o. i. aj tým, že vyjadrenie žalovaného k odvolaniu žalobkyne z 25. júla 2016 (č. l. 412 spisu) nedoručil dovolateľke na vyjadrenie, pričom poukázala na rozhodnutie EŠLP z 13. januára 2015 vo veci Trančíková proti Slovenskej republike.

4. Žalovaný sa k dovolaniu žalobkyne písomne nevyjadril.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) skúmal, či sú dané procesné predpoklady pre uskutočnenie meritorneho dovolacieho prieskumu, pričom dospel k záveru, že dovolanie dovolateľky je prípustné a vzhľadom na uplatnený dovolací dôvod (§ 420 písm. f/ CSP) aj dôvodné. Ak totiž dovolanie smeruje proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí z dovolacieho dôvodu uvedeného v § 420 CSP, potom existencia tohto dôvodu, t. j. existencia niektorej z tzv. zmätočnosťných väd uvedených v tomto ustanovení, znamená nielen splnenie podmienky prípustnosti dovolania, ale zároveň zakladá bez ďalšieho aj jeho dôvodnosť.

6. V danom prípade bolo dovolanie podané po 1. júli 2016, kedy nadobudol účinnosť nový civilný procesný kódex. Aj za účinnosti CSP treba dovolanie považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného konania osobitné postavenie. Dovolanie aj podľa novej právnej úpravy nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu [viď

napríklad rozhodnutia sp. zn. 1Cdo/113/2012, 2Cdo/132/2013, 3Cdo/18/2013, 4Cdo/280/2013, 5Cdo/275/2013, 6Cdo/107/2012 a 7Cdo/92/2012.

7. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená (meritórnym rozhodnutím predstavujúcim *res iudicata*), musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať rozširujúco; namiesto je tu skôr reštriktívny výklad (3Cdo/319/2013, 1Cdo/348/2013, 3Cdo/357/2016, 3ECdo/154/2013, 3Cdo/208/2014).

8. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a 421 CSP.

9. Podľa § 420 písm. f/ CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

10. Podľa § 431 CSP dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (ods. 1). Dovolač dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (ods. 2).

11. Citované ustanovenie § 420 písm. f/ CSP zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavne zaručených procesných práv spojených s uplatnením súdnej ochrany práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom *denegatio iustitiae* (odmietnutia spravodlivosti).

12. Podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch. V zmysle uvedeného ustanovenia jednou zo všeobecných záruk spravodlivého prejednania veci pred súdom je zásada „rovnosti zbraní“. Tento princíp je jeden zo znakov širšieho konceptu spravodlivého súdneho konania a vyžaduje, aby každej procesnej strane bola daná primeraná možnosť predniesť svoju záležitosť jej protistrane. Koncept spravodlivého súdneho konania v sebe implikuje právo na kontradiktórne konanie, podľa ktorého procesné strany musia dostať príležitosť predložiť nielen všetky dôkazy potrebné na to, aby ich návrh uspel, ale aj zoznámiť sa so všetkými dôkazmi a pripomienkami, ktoré boli predložené s cieľom ovplyvniť rozhodnutie súdu a vyjadriť sa pred ním. Požiadavka, aby procesné strany v konaní mali možnosť dozvedieť sa a vyjadriť sa ku všetkým zhromaždeným dôkazom alebo k stanoviskám pripojeným v spise, sa aplikuje aj na odvolacie konanie.

13. Právo strán konania na doručenie procesných vyjadrení ostatných strán je súčasťou práva na spravodlivé súdne konanie. Pritom nie je podstatné, či podľa názoru odvolacieho súdu ide o podanie skutkovo a právne významné alebo bezvýznamné, pretože túto skutočnosť posudzuje výlučne druhá strana konania. Každá strana musí mať možnosť nielen predložiť dôkazy a argumenty, ktoré považuje za

nutné na to, aby jej požiadavky uspeli, ale aj zoznámiť sa s každým dokladom a pripomienkami predloženými súdu na účely ovplyvnenia jeho rozhodnutia a vyjadriť sa k nim. Kontradiktórny spor znamená možnosť strany popierať (contra dicere) požiadavky a argumenty druhej strany a právo na to, aby boli vypočítané jej argumenty a návrhy (nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 31/2016, III. ÚS 32/2015, I. ÚS 276/2016, I. ÚS 230/03, IV. ÚS 186/09, II. ÚS 18/2013). Požiadavka kontradiktórnosti konania sa v judikatúre Európskeho súdu pre ľudské práva chápe čisto formálne. Z jej hľadiska v podstate nezáleží alebo len málo záleží na skutočnom obsahu a význame informácie alebo argumentov predložených súdu (mutatis mutandis I. ÚS 230/03, II. ÚS 249/2012).

14. Európsky súd pre ľudské práva vydal 13. januára 2015 rozsudok vo veci Trančíková proti Slovenskej republike, v ktorom sa zaoberal aj opodstatnenosťou námietky o nemožnosti vyjadriť sa k vyjadreniu protistrany v rámci odvolacieho konania. V tomto rozsudku dospel Európsky súd pre ľudské práva k názoru, že aj keď vyjadrenie k odvolaniu neobsahuje žiadne nové skutočnosti alebo argumenty, ku ktorým by sa procesná strana už nebola vyjadrila v predchádzajúcom priebehu konania, a prípadne ide o vyjadrenie nemajúce vplyv na rozhodnutie odvolacieho súdu, musí byť druhému účastníkovi daná možnosť oboznámiť sa s ním, ak bolo formulované ako právna a skutková argumentácia.

15. V rozsudku sa doslovne uvádza, že „požiadavka, aby účastníci súdneho konania mali možnosť dozvedieť sa o všetkých predložených dôkazoch alebo vyjadreniach podaných v ich veci a vyjadriť sa k nim, sa vzťahuje na odvolacie konanie rovnako ako na prvostupňové konanie, a to napriek skutočnosti, že odvolanie nemusí vyvolať žiadnu novú argumentáciu“. Pokiaľ súd takúto možnosť druhej procesnej strane nevytvorí, dochádza k porušeniu práva na spravodlivé konanie, ktoré je zaručené článkom 6 ods. 1 Dohovoru.

16. Podľa § 374 ods. 1 CSP súd prvej inštancie doručí odvolateľovi vyjadrenie k odvolaniu a umožní mu vyjadriť sa k nemu najneskôr v lehote desať dní od doručenia. K vyjadreniu odvolateľa podľa odseku 1 môže protistrana podať vyjadrenie v lehote desať dní od jej doručenia (§ 374 ods. 2 CSP). Podania podľa odsekov 1 a 2 doručí súd prvej inštancie ostatným subjektom (§ 374 ods. 3 veta prvá CSP).

17. Povinnosťou súdu v kontradiktórnom spore je zabezpečiť formálne podmienky plnohodnotného výkonu základného práva na súdnu ochranu v súlade s predpismi upravujúcimi konanie pred súdom. Civilný sporový poriadok vychádza z koncepcie, podľa ktorej má odvolateľ v odvolacom konaní vždy k dispozícii odvolanie a odvolaciu repliku a jeho protistrana vyjadrenie k odvolaniu a odvolaciu dupliku. Z princípu kontradiktórnosti konania vyplýva, že samotný účastník konania musí mať možnosť posúdiť, či a do akej miery je písomné vyjadrenie jeho odporcu právne významné, či obsahuje také skutkové a právne dôvody, na ktoré je potrebné z jeho strany reagovať alebo inak je vhodné sa k nemu vyjadriť; nezáleží pritom, aký je jeho skutočný účinok na súdne rozhodnutie.

18. Vychádzajúc z uvedeného bolo v preskúmvanej veci potrebné zohľadniť, že k odvolaniu žalobkyne sa vyjadril žalovaný podaním doručeným súdu 25. júla 2016 (č. I. 412 spisu), žalobkyňa ale nemala možnosť dozvedieť sa o tomto podaní žalovaného a prípadne sa k nemu aj vyjadriť, lebo jej ho súd nedoručil. Opomenutím doručenia tohto vyjadrenia žalobkyňi došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle čl. 6 ods. 1 Dohovoru a tým k procesnej vade zmätočnosti uvedenej v § 420 písm. f/ CSP. Inak povedané, pokiaľ bolo súdom doručené odvolanie žalobkyne žalovanému a ten sa k nemu vyjadril podaním doručeným súdu 25. júla 2016, teda už za účinnosti nového procesného predpisu (CSP), bolo povinnosťou súdu postupovať podľa § 374 ods. 1 CSP, a to aj napriek tomu, že žalobkyňa doručila prvostupňovému súdu odvolanie dňa 23. mája 2016, teda ešte za účinnosti predchádzajúceho procesného predpisu (OSP). V danej situácii totiž platí, že princíp zachovania účinkov úkonov, ktoré v konaní nastali pred účinnosťou novej procesnej úpravy civilného konania, vyjadrený v § 470 ods. 2 CSP, je doplňujúcim k princípu okamžitej aplikácie ustanovení Civilného sporového poriadku vyjadrenému v § 470 ods. 1 CSP.

19. Uvedená skutočnosť, že v konaní došlo k procesnej vade podľa § 420 písm. f/ CSP je okolnosťou, pre ktorú musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie vždy zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní

postihnutom tak závažnou procesnou vadou nemôže byť považované za správne. Najvyšší súd preto uznesenie odvolacieho súdu v celom rozsahu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 449 ods. 1, § 450 CSP).

20. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazané právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP). V novom rozhodnutí rozhodne súd znova aj o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania týkajúceho sa dovolania proti tomuto (zrušenému) uzneseniu odvolacieho súdu (§ 453 ods. 3 CSP).

21. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.